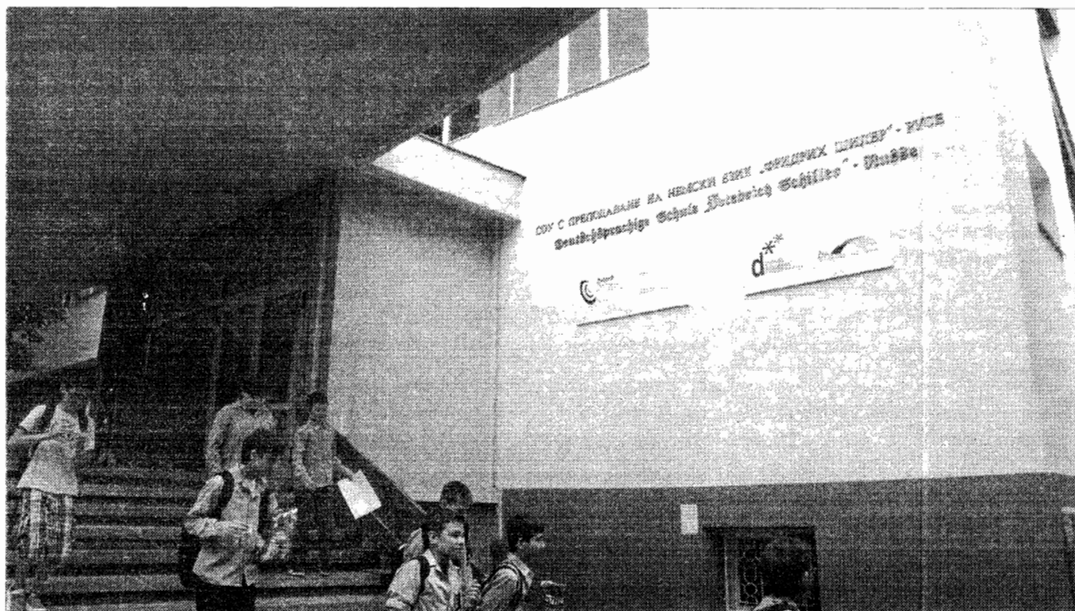

Анна Винтер отваря Дойче шуле в Русе преди 130 години

От града на Дунав тръгва немскоезиковото образование в България през септември 1883-а

Първото немско училище в България празнува 130-годишен юбилей с богата празнична програма и много гости.

Вчера пред преподавателския екип беше представен филмът на ученици от Дойче шуле "Шилер - спомени от бъдещето".

Снимки: Красимир СТОЯНОВ

Николай ЧАКЪРОВ

Немскоезиковото образование в България навършва 130 години. То е една от позициите в престижния списък на събитията и фактите, които бележат първите си стъпки в освободената държава именно от Русе. И това не е случайно. През втората половина на XIX в. Русе се превръща в най-важния търговски, стопански и културен център по долното течение на Дунав. По това време в града се заселват компактни маси немскоговорящо население, свързано главно с търговията. С течение на времето все по-силно се чувства нуждата от училище, където децата на немската колония да се обучават на родния си език.

И ето, през септември 1883 г. учителката Анна Винтер (сестра на първия главен инженер на Русе Едуард Винтер) полага основите на Немско училище в града, което е и първото по рода си в България. Отначало четирима учители обучават 50 немски деца в детска градина и основно училище. По-късно се създават курсове по счетоводство и търговска кореспонденция, които привличат в училището и много българи. Учебното заведение е частно и се издържа от събираните такси за обучение, помощи от немското дружество „Конкордия“, Нем-

ския училищен съюз „Русчук“ и от дарения.

През 1897 г. начело на училището застава пастор Теодор Вангеман

ръководител на Евангелистката църква в Русе. Същата година по настояване на пастора в училището са приети 40 арменски сирачета - те са осиротели след страшните кланета на арменци в Османската империя през април 1896 г. и са настанени в специален пансион към училището. Благодарение на Вангеман училището се разраства и се нуждае от нова сграда. По инициатива на пастора се събират пари и през 1901 г. на ул. „Борисова“ е построена великолепна четириетажна сграда (позната като бившата Музикална гимназия), в която от 1902 г. се пренасят мъжкият пансион, основното и търговското гимназиално училище за момчета, а девическият пансион и училището за момичета се намират на ул. „Скобелев“. От 1907 г. девическите класове също се прехвърлят на „Борисова“. В горните класове се въвеждат все повече търговски дисциплини, а от 1906 г. се открива Търговска гимназия, в която много българи предпочитат да изпратят децата си. Любопитно е, че от началото на XX в. броят на българските ученици чувствително надвишава този на германските.

В края на 1906 г. Т. Вангеман се отказва от свещеническото си място и напуска Русе - причината са обвиненията по негов адрес, че е присвоил част от даренията за новото училище. Липсата на пари е причина през 1910 г. училището да бъде закрито. Но немската община в Русе и Евангелистката църква в града се обръщат за помощ към Министерството на външните работи на Германия, алармират и немската преса.

Германското външно министерство отпуска исканите 4000 френски франка

и през септември 1911 г. училището е възстановено. Същата година от Германия пристига и д-р Карл Виргенц, назначен за директор на училището. Под негово ръководство то достига своя апогей и преодолява конкуренцията на другите чужди учебни заведения в Русе. За това говори и фактът, че през 1911 г. в училището са записани 8 ученици, а през 1918 г. те са вече 361.

Бушуващата Първа световна война разрушава всичко постигнато. През октомври 1918 г. учебните занятия са прекратени, а училищната сграда е конфискувана от френските окупационни войски, които я използват за лазарет и складови помещения.

След войната директорът д-р Виргенц доказва, че сградата на ул. „Борисова“ е частна собственост на Т. Вангеман и поради това тя не подлежи на конфискация. Така през 1925 г. Германия осъжда Франция в Международния съд в Хага и получава като компенсация 4,5 млн. лв. Поради окаяното състояние на училищната сграда на „Борисова“ немската страна решава да построи ново училище. Тогава е закупен имот на ул. „Цариброд“, където **само за 3 месеца се изгражда ново училище**

- то отваря врати на 15 септември 1926 г. с 270 ученици и постепенно се превръща в притегателен център за децата на по-заможните русенци. Благодарение на упорития и квалифициран труд на директора д-р Карл Виргенц и на учителите Deutsche Schule се разраства и се превръща, според немски образователни специалисти, в едно от най-добрите немски училища извън Германия, в което над 80% от учениците са българи.

През 1928 г. е построено още едно крило на училището, с което се осигуряват класни стаи за подготвяната Търговска гимназия. Немското училище се състои от детска градина, основно училище и петгодишна търговска гимназия (призната от

българското Министерство на просвещението) - единствена по рода си в България. През 1932 г. първите 12 абитуриенти успешно полагат зрелостните си изпити и завършват с отличие средно образование. Дойче шуле бързо набира скорост и през 1943 г. броят на учениците е 519.

Училището продължава да се издържа от събираните такси за обучение и различни дарения, но от 1926 г. главен финансист вече е Министерството на външните работи на Германия. В Русе се учредява и Немски училищен съюз, който упражнява контрол и ръководи финансовите и имуществените дела на училището.

Учебното заведение притежава много добра материална база и дава отлична подготовка по немски и български език (почти всички предмети се изучават на немски език); изучават се също търговско счетоводство, счетоводство, търговска история, право, търговска кореспонденция, стенография и други специални предмети. Към гимназията функционират две търговски фирми, в които учениците от последния клас провеждат своята практика. От 1930 г. всеки месец се издава ученически вестник Aufwarst („Нагоре“). Ежегодно възпитаниците на училището организират благотворителни акции и коледни

представления пред русенската общественост.

Любопитна подробност е, че в училището момчета и момичета учат заедно

Предвид факта, че по това време българските училища се делят на мъжки и девически, подобен режим на обучение е твърде демократичен за времето си.

Преподавателите в Немското училище (много от които са с докторски титли) са особено популярни и обичани в Русе. В час те са строги и взискателни, но след часовете - добри приятели и чудесни хора. Сред тях със своя изключителен авторитет се отличава директорът д-р К. Виргенц, награден през 1936 г. от цар Борис III с Офицерски кръст за заслуга. След неговата смърт през март 1941 г. до закриването на училището през август 1944 г. директор е д-р Ернст Клозе, първият учител по търговия в периода 1927-1930 г.

Немскоезиковото училище в Русе се възражда отново през 1992 г. Днес СОУ с преподаване на немски език „Фридрих Шилер“ е единственото училище в област Русе, което е включено в системата Sprachdiplom der KMK - немска езикова диплома, ниво C1, на Съвета на министрите на културата на Федерална Република Германия.